

Michael Punke

De spookverschijning

Vertaald door Yolande Ligterink

2016 Prometheus Amsterdam

*Voor mijn ouders,
Marilyn en Butch Punke*

Dit boek verscheen in 2003 onder de titel *Wraak* bij Karakter.

Oorspronkelijke titel *The Revenant*

© 2002 Michael Punke

© 2016 Nederlandse vertaling Uitgeverij Prometheus en Yolande Ligterink

Omslagontwerp DPS Design & Prepress Studio

Foto omslag "THE REVENANT" film artwork © 2015 Twentieth
Century Fox Film Corporation. All Rights Reserved

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

www.uitgeverijprometheus.nl

ISBN 978 90 446 2557 8

Wreekt uzelf niet, geliefden, maar laat plaats voor de toorn, want er staat geschreven: Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, spreekt de Here.

Romeinen 12:19

1 september 1823

Ze lieten hem in de steek. De gewonde man wist het zodra hij naar de jongen keek, die zijn blik neersloeg en afwendde en hem niet in de ogen kon kijken.

Dagenlang had de jongen ruziegemaakt met de man met de wolfskop als hoed. Waren het echt dagen geweest? De gewonde man had gevochten tegen de koorts en de pijn en was er niet zeker van of gesprekken die hij hoorde echt plaatsvonden of slechts bij-producten waren van zijn koortsdromen.

Hij keek op naar de rotsformatie die boven de open plek uit torende. Een eenzame, kromgegroeide pijnboom had houvast gevonden op de steile wand. Hij had er al vele malen naar gestaard, maar de boom had er nog nooit zo uitgezien als op dat moment, nu de loodrecht op elkaar staande lijnen zo duidelijk een kruis leken te vormen. Hij aanvaardde voor het eerst dat hij hier, op de open plek bij de bron, zou sterven.

De gewonde man voelde zich vreemd ver afstaan van een gebeuren waarin hij de hoofdrol vervulde. Hij vroeg zich even af wat hij in hun plaats zou doen. Als ze bleven en de indianen langs de kreek kwamen, zouden ze allemaal sterven. Zou ik voor hen willen sterven... als toch al zeker was dat ze doodgingen?

‘Weet je zeker dat ze hierheen komen?’ De stem van de jongen sloeg over toen hij het vroeg. Hij kon zijn stem meestal dwingen tot een tenor, maar hij sloeg nog steeds over op momenten dat hij zichzelf niet in de hand had.

De man met de wolfskop op zijn hoofd hurkte haastig bij het kleine vleesrek naast het vuur en duwde repen half gedroogd wild in zijn buidel van ongelooide leer. 'Wil je soms hier blijven afwachten?'

De gewonde man probeerde iets te zeggen. Hij voelde weer de stekende pijn in zijn keel. Er kwam geluid uit, maar hij kon het niet tot het woord vormen dat hij wilde uitspreken.

De man met de wolfskop negeerde het geluid en ging verder met het verzamelen van zijn weinige bezittingen, maar de jongen draaide zich om.

'Hij probeert iets te zeggen.'

De jongen liet zich op een knie naast de gewonde man vallen. Nu hij niets kon zeggen, hief de man de arm die hij nog kon bewegen en wees.

'Hij wil zijn geweer hebben,' zei de jongen. 'Hij wil dat we hem neerleggen met zijn geweer in de aanslag.'

De man met de wolfskop kwam met snelle, afgemeten stappen naar hen toe. Hij gaf de jongen een harde schop in zijn rug. 'Schiet op, godverdomme!'

Hij stapte snel van de jongen naar de gewonde man, die naast zijn kleine stapel spullen lag: een buidel met persoonlijke bezittingen, een mes in een met kralen versierde schede, een bijl, een geweer en een kruithoorn.

Terwijl de gewonde man hulpeloos toekeek, bukte de man met de wolfskop zich en pakte de buidel op. Hij haalde er de vuursteen en de vuurslag uit en liet die in de zak op de voorkant van zijn leren tuniek vallen. Toen greep hij de kruithoorn en hing die over zijn schouder. De bijl stopte hij achter zijn brede leren riem.

'Wat doe je nou?' vroeg de jongen.

De man bukte nogmaals, pakte het mes en wierp dat de jongen toe.

'Neem mee.' De jongen ving het op en keek vol afschuw naar de schede in zijn hand. Alleen het geweer was nog over. De man met de wolfskop pakte het op en controleerde snel of het geladen was. 'Sorry, ouwe makker. Jij hebt er toch niks meer aan.'

De jongen was verbijsterd. ‘We kunnen hem niet achterlaten zonder zijn spullen.’

De man met de wolfskop keek heel even op en verdween toen in het bos.

De gewonde man staarde de jongen aan, die nog bleef staan met het mes – zijn mes. Eindelijk keek de jongen op. Eerst leek het alsof hij iets wilde zeggen. In plaats daarvan draaide hij zich om en rende het bos in.

De gewonde man staarde naar de ruimte tussen de bomen waardoor ze waren verdwenen. Hij voelde niets dan woede, die hem verteerde zoals een vuur de naalden van een pijnboom verteert. Hij wilde niets liever dan zijn handen om hun hals leggen en het leven uit hen drukken.

Instinctief begon hij te schreeuwen, vergetend dat zijn keel geen woorden kon voortbrengen, alleen maar pijn. Hij kwam op zijn linkerelleboog overeind. Hij kon zijn rechterarm iets buigen, maar er geen gewicht op laten rusten. De beweging stuurde felle pijnscheuten door zijn nek en rug. Hij voelde zijn huid trekken aan de ruwe hechtingen. Hij keek naar zijn been, waaromheen de bebloede restanten van een oud hemd waren gebonden. Hij kon zijn heupgewricht niet buigen om het been te laten werken.

Hij schraapte al zijn kracht bij elkaar en rolde zwaar op zijn buik. Hij voelde hoe een van de hechtingen brak en er warm, vers bloed over zijn rug sijpelde. De pijn was niets tegenover de golf van woede.

Hugh Glass begon te kruipen.

Deel I

Een

21 augustus 1823

‘De boot uit St. Louis kan elke dag aankomen, monsieur Ashley.’ De gezette Fransman legde het nogmaals uit, op zijn geduldige, maar vasthoudende toon. ‘Ik verkoop de Rocky Mountain Fur Company met plezier de hele lading van de boot, maar ik kan u niet verkopen wat ik niet heb.’ William H. Ashley liet zijn tinnen kroes met een klap op de ruwe planken van de tafel neerkomen. Zijn goed verzorgde, grijze baard kon de strakke kaakspieren daaronder niet verbergen. En die op elkaar geklemde kaken leken niet in staat een volgende uitbarsting tegen te houden nu Ashley zich gesteld zag tegenover datgene waar hij de grootste hekel aan had – wachten.

De Fransman, die de onwaarschijnlijke naam Kiowa Brazeau droeg, keek Ashley met groeiende ongerustheid aan. Ashleys aanwezigheid in Kiowa’s afgelegen handelspost was een zeldzame gelegenheid en Kiowa wist dat hij zijn bedrijf een stevige basis kon verschaffen als hij deze relatie in goede banen wist te leiden. Ashley was een vooraanstaand man in de zakenwereld en de politieke kringen in St. Louis, een man met zowel de visie als het geld om handel te drijven in het westen. ‘Andermans geld,’ zoals Ashley had gezegd. Schichtig geld. Nerveus geld. Geld dat gemakkelijk van de ene speculatieve onderneming naar de andere kon vluchten.

Kiowa tuurde door zijn dikke brillenglazen en hoewel zijn ogen niet erg scherp waren, kon hij heel goed mensen beoordelen. ‘Als u me wilt toestaan, monsieur Ashley, dan kan ik u misschien een troost geven terwijl we wachten op mijn boot.’

Ashley moedigde hem niet aan, maar hervatte zijn tirade ook niet. 'Ik moet nieuwe voorraden bestellen in St. Louis,' zei Kiowa. 'Daarom stuur ik morgen een koerier stroomafwaarts in een kano. Hij kan een rapport van u aan uw syndicaat meenemen. U kunt hen geruststellen voordat geruchten over het debacle van kolonel Leavenworth de ronde gaan doen.'

Ashley zuchtte diep, nam een flinke slok zuur bier en omdat hij niet anders kon, legde hij zich maar neer bij dit laatste oponthoud. Of hij het nu leuk vond of niet, het was een goed advies van de Fransman. Hij moest zijn investeerders geruststellen voordat het nieuws van de slag als een lopend vuurtje door de straten van St. Louis zou gaan.

Kiowa voelde dat hij op het goede spoor zat en ging snel verder om Ashley op een productieve koers te houden. De Fransman haalde een ganzenveer, inkt en perkament tevoorschijn, zette die voor Ashley op tafel en vulde de tinnen kroes nog eens met bier. 'Dan houd ik u niet langer van uw werk, monsieur,' zei hij, blij dat hij de kans had zich terug te trekken. Bij het zwakke licht van een talgkaars bleef Ashley tot diep in de nacht zitten schrijven:

*Fort Brazeau,
aan de Missouri
21 augustus 1823*

*James D. Pickens, Esquire
Pickens and Sons
St. Louis*

Geachte heer Pickens,

Mij valt de droeve plicht te beurt u op de hoogte te brengen van de gebeurtenissen van de laatste twee weken. Deze gebeurtenissen zijn van dien aard dat onze onderneming aan de bovenloop van de Missouri anders zal moeten verlopen – maar zeker niet afgelast hoeft te worden. Zoals u inmiddels waarschijnlijk weet, zijn de mannen van

de Rocky Mountain Fur Company aangevallen door de Arikara, nadat ze in goed vertrouwen zestig paarden van hen hadden aangeschaft. De Arikara vielen zonder enige aanleiding aan, doodden zestien van onze mannen, verwondde er nog twaalf & stalen de paarden terug die ze de dag tevoren zogenaamd hadden verhandeld.

Door deze aanval was ik gedwongen stroomafwaarts te gaan, terwijl ik tegelijkertijd de hulp inriep van kolonel Leavenworth & het leger om te reageren op deze duidelijke inbreuk op het soevereine recht van Amerikaanse burgers om ongehindert de Missouri te kunnen oversteken. Ik riep tevens de hulp in van onze eigen mannen, die zich onder groot gevaar bij mij voegden (geleid door kapitein Andrew Henry) vanuit hun positie in Fort Union.

Op 9 augustus vielen we de Arikara aan met een gecombineerde strijdkracht van zevenhonderd man, waaronder tweehonderd soldaten van Leavenworth (met twee houwitsers) en veertig man van de RMF Co. We hadden tevens bondgenoten gevonden (zij het tijdelijk) in vierhonderd Sioux-krijgers, wier vijandschap tegenover de Arikara wortelt in een historische grief, waarvan ik de oorsprong niet ken. Het hoeft geen betoog dat onze verzamelde macht meer dan voldoende was om te zegevieren, de Arikara te straffen voor hun verraad & de Missouri weer te openen voor onze onderneming. Dat een dergelijk resultaat niet werd bereikt, is te wijten aan de onstandvastige aard van kolonel Leavenworth.

De details van het eerloze treffen kunnen wachten tot ik ben teruggekeerd naar St. Louis; ik hoef alleen te melden dat de herhaalde aarzeling van de kolonel om de strijd aan te gaan met een inferieure vijand de Arikara-stam in staat stelde aan onze greep te ontkomen, met als resultaat dat de Missouri tussen Fort Brazeau & de Mandan-dorpen voor ons is gesloten. Ergens tussen die twee punten bevinden zich negenhonderd Arikara-krijgers, die ongetwijfeld nieuwe stellingen hebben betrokken & een nieuw motief hebben om alle pogingen om de Missouri op te trekken te verijdelen.

Kolonel Leavenworth is teruggekeerd naar zijn garnizoen in Fort Atkinson, waar hij ongetwijfeld de winter zal doorbrengen voor een warme haard en zorgvuldig zal nadenken over zijn opties. Ik ben

niet van plan op hem te wachten. Zoals u weet, kan onze onderneming slecht nog eens acht maanden wachten.

Ashley stopte even om zijn tekst te lezen en was niet gelukkig met de zure ondertoon ervan. De brief gaf zijn woede weer, maar niet zijn voornaamste gevoelens – een onverwoestbaar optimisme en een onwankelbaar vertrouwen in zijn persoonlijke vermogen zijn doel te bereiken. God had hem in een tuin met oneindige rijkdommen geplaatst, een land van Gosen waarin iedereen welvarend kon worden als hij maar de moed en het doorzettingsvermogen had om het te proberen. Ashleys zwakheden, die hij ruiterlijk toegaf, waren niet meer dan hindernissen die moesten worden overwonnen door een creatieve combinatie van zijn sterke punten. Ashley verwachtte tegenslag, maar wilde niet weten van mislukking.

Wij moeten deze tegenslag in ons voordeel aanwenden en doorzetten terwijl onze concurrenten wachten. Nu de Missouri gesloten is, heb ik besloten twee groepen via alternatieve routes naar het westen te zenden. Ik heb kapitein Henry de Grand opgestuurd. Hij zal zover mogelijk de Grand opgaan en dan teruggaan naar Fort Union. Jedidiah Smith zal een tweede groep meenemen over de Platte, met als doel de wateren van het Great Basin.

U deelt ongetwijfeld mijn intense frustratie om deze vertraging. We moeten nu moedig doorgaan om de verloren tijd in te halen. Ik heb Henry en Smith instructies gegeven in het voorjaar niet terug te keren naar St. Louis met hun oogst. In plaats daarvan zullen wij naar hén toegaan – we zullen elkaar in het veld treffen om hun pelzen in te ruilen voor nieuwe voorraden. Op die manier kunnen we vier maanden besparen & in ieder geval een deel van onze schuld op tijd terugbetalen. Intussen stel ik voor een nieuwe pelsjagersexpeditie te vormen in St. Louis & die in het voorjaar uit te sturen onder mijn persoonlijke leiding.

Het restant van de kaars sputterde en spuwde smerige, zwarte rook uit. Ashley keek op, zich plotseling bewust van het late uur en zijn

diepe vermoeidheid. Hij doopte zijn ganzenveer nog eens in, wijdde zich weer aan zijn correspondentie en schreef snel en vastberaden door nu hij het einde van zijn rapport naderde:

Ik verzoek u dringend aan ons syndicaat te melden – in de krachtigst mogelijke termen – dat ik een rotsvast vertrouwen heb in het onvermijdelijke succes van onze onderneming. De Voorzienigheid heeft ons een grote rijkdom toegeworpen & we mogen niet aarzelen al onze moed te verzamelen teneinde het ons toekomende deel op te eisen.

*Uw nederige dienaar,
William H. Ashley*

Twee dagen later, op 16 augustus 1823, arriveerde de boot van Kiowa Brazeau uit St. Louis. William Ashley rustte zijn mannen uit en stuurde ze diezelfde dag nog naar het westen. Ze zouden elkaar weer treffen in de zomer van 1824 en de plaats waar dit ging gebeuren zou via koeriers worden doorgegeven.

Zonder volledig besef van het belang van zijn besluiten had William H. Ashley een systeem bedacht dat bepalend zou zijn voor een heel tijdperk.